

Een zaal in Genemuiden, jaren geleden. Einde voorstelling. Het gezelschap maakt zich op, het dankbare applaus van het publiek in ontvangst te nemen. Het applaus blijft uit. Verwarring op het toneel. Zouden de mensen hier in het gelovige, zeer Bijbelvaste Genemuiden het misschien toch niet leuk gevonden hebben....? Opluchting. Het publiek bleek zéér genoten te hebben. Maar klappen voor een prestatie, neergezet door mensen? Nee meneer, klappen doen we hier niet in Genemuiden. Dat doen we immers ook niet in de kerk!

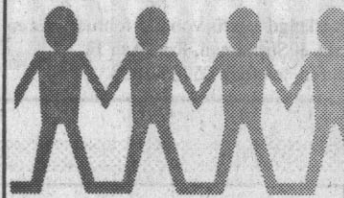
Binnen de Rederijderskamer De Bloem in De Wijk is dit verhaal onsterfelijk. Er zijn er nog wel meer, ook in dit genre. Logisch genoeg, want 'De Bloem' bestaat al 125 jaar. Toevallig is vandaag de jubileum-voorstelling. Gespeeld wordt het volksstuk De Mottige Janus.

Eerder deze week troffen we de bezetting aan tijdens één van de afrondende repetities in zaal Het Oude Hogenkamp, vanouds de thuishaven van de Wijker Rederijders. Regisseuse Wilma Nōorda brengt de laatste verfijningen in het spel aan. Ondertussen werken vrijwilligers onverdroten voort aan de lichtinstallatie. Want het uur U nadert en er moet nog een hoop gebeuren. In het schijnsel van de aan en uit floepende lampen speelt de accordeonist zich in.

Rijzige Frans

'De Mottige Janus' is een uit 1902 daterend stuk van Marius Spree, dat zich afspeelt in een Hollands havenkwartier. Met veel pijn en moeite heeft 'De Bloem' nog een origineel tekstboekje weten te bemachtigen. Het thema cirkelt rond de tegenstelling arm en rijk. Hoofdpersoon is een pokdalige ('mottige') zeeman. Arm en lelijk maar met een hart van goud. Deze rol is voor Frans Stapel. Rijzige Frans is nadrukkelijk ter repetitie aanwezig; zoals het een hoofdrolspeler betaamt. Rederijderskamer De Bloem heeft nauwe connecties met 'De Mottige'; al twee keer eerder werd, eveneens in het kader van een jubileumviering, het geesteskind van Marius Spree opgevoerd. Het is niet de gemakkelijkste oplossing; 'De Bloem' slaagde er bijvoorbeeld maar ternauwernood in, de vrij

De vereniging

Naam:
Rederijderskamer De Bloem
Plaats:
De Wijk
Opgericht:
1867

Aantal leden:
29

Doel vroeger:
declameren, reciteren, toneelspelen

Doel nu:
toneelspelen

Activiteiten:
- jaarlijks twee uitvoeringen voor eigen publiek; eventueel ook optredens in andere plaatsen
- 125-jarig jubileum: 8, 15 en 16 februari opvoering van 'De Mottige Janus'

omvangrijke bezetting op sterkte te krijgen. Er zijn een paar gastrollen deze keer.

Geen dialect

'De Bloem' speelt niet in het dialect. Voorzitter Enno de Boer vertelt dat het Wijker gezelschap daar resoluut in is: je moet ook mensen die het Drents niet machtig zijn, de kans geven toe te treden tot de Rederijders. In de 'Mottige Janus' brengen acteurs en actrices nu het accent van een grote havenstad uit het westen des lands tot leven. Voorzitter De Boer speelt zelf niet mee; hij coördineert de tijdrovende voorbereidingen voor de jubileumviering. Het is de grootste operatie tot nog toe in het bestaan van de jarige vereniging. Gisteren al was er een reünie, vandaag is dus de eerste voorstelling; een week later de tweede. De Boer grijpt de aanwezigheid van alle Bloemleden aan om een probleem aan de orde te stellen. De belangstelling voor 'De Mottige Janus' is zo groot, dat beide voorstellingen finaal zijn uitverkocht. Of er nu niet een

Rederijderskamer De Bloem

Foto: Wolter Kobus

derde moet komen. Die komt er: op zondag 16 februari. De kostuums zijn klaar. Allewewegen wordt er druk gepast. Hilariteit en bewonderende uitroepen als er weer een geslaagde gedaanteverandering heeft plaats gehad.

Tweede plaats

De Bloem is net niet helemaal de oudste Rederijderskamer van Drenthe. Die eer moet, met het nipte verschil van één jaar, aan Borger worden gelaten. De tweede plaats wordt ex aequo gedeeld met Gieten. De Rederijders kwamen op in de tweede helft van de vorige eeuw. Het doel was vooral, elkaar te bekennen en op te voeden in de kunst van het spreken. Middels

declameren, reciteren en toneelspelen oefende men elkaar in welbespraaktheid: zodoende werd men Rijk aan Rede. Nieuwe leden werden niet zomaar toegelaten; eerst moest een proeve van bekwaamheid worden afgelegd. Er moest een gedicht worden voorgedragen.

Elitair

Niet de gewone man, maar de beter gesitueerden voelden zich tot de Rederijders aangetrokken. Het gevolg hiervan was dat de Kamers het predikaat elitair kregen opgespeld. Voorzitter De Boer meldt dat ook 'De Bloem' hier heel lang mee te maken heeft gehad. En nog altijd komt hij deze gedachte, vervelend genoeg, nog wel eens tegen in het dorp.

De vormende betekenis van de Rederijderskamers ging allengs teloor. Wat overbleef was, puur voor het vermaak, de afdeling toneel. Veel Kamers werden trouwens gewoon opgedoekt. Met de komst van de televisie raakte het amateur-toneel allereerst in een dal. Dat verschijnsel verdwijnt nu weer. Er is een vast publiek dat inplaats van de helden van de buis, ook wel eens het eigen volk wil zien optreden. Maar men is zeer kritisch, verzekert voorzitter De Boer. "Als je goed speelt, dan wordt dat als normaal gezien. Gaat het eens wat minder goed, dan merken we dat de volgende keer aan een teruglopende belangstelling. We kunnen ons dus geen missers permitteren! Maar van de andere kant: onze trouwe

supporterskern komt altijd wel, hoor."

Provinciaal

Op provinciaal niveau doet de jarige Rederijderskamer uit De Wijk ook mooi mee. Ooit werd al eens - nog voor de oorlog - het initiatief genomen voor de oprichting van een Drents Rederijdersverbond. Dit ging in de jaren zeventig weer ter ziele. Maar er kwam wat voor terug: het Centrum voor Drents Amateurtoneel en ook aan de wieg van deze welgeschapen boreling stond 'De Bloem'. We gaan er uit met een heus mysterie. Al jaren en jaren breken de Wijker Rederijders zich het hoofd over de vraag, waar toch het eerste notulenboek gebleven kan zijn...? Dit

monument - er waren secretarissen die hun verslagen op rijm maakten - is spoorloos verdwenen. Ergens moet het nog zijn. In een kast, in een vergeten kist ergens op zolder - of waar dan ook. Wie het weet, mag het zeggen.